

Ympäristöoppi 3.-6.lk	3.lk välttävä osaaminen	3.lk hyvä osaaminen	4.lk välttävä osaaminen	4.lk hyvä osaaminen	5.lk välttävä osaaminen	5.lk hyvä osaaminen	6.lk välttävä osaaminen	6.lk hyvä osaaminen
T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkitykselliseksi itselleen	Osaa antaa esimerkkejä asioista, joita ympäristöopissa tutkitaan	Tunnistaa arkipäivän asioita ja ilmiöitä, jotka liittyvät ympäristöoppiin	Osaa esimerkin avulla kertoa, miten opiskeltavat asiat liittyvät häneen itseensä	Osaa ohjatusti liittää opiskeltavat asiat osaksi omaa elämäänsä	Osaa ohjatusti liittää opiskeltavia asioita osaksi omaa elämäänsä	Osaa liittää opiskeltavia asioita osaksi omaa elämäänsä	Tuntee ympäristöopin tiedonaloja Osaa antaa esimerkkejä tiedonalojen merkityksestä itselleen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan (L1, L7)	Osaa työskennellä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi	Osallistuu yhteisien tavoitteiden asettamiseen Työskentelee saavuttaakseen yhdessä asetetut tavoitteet	Osaa ohjatusti asettaa yksinkertaisen opiskelutavoitteen ja työskennellä sen saavuttamiseksi	Osaa asettaa yksinkertaisen opiskelutavoitteen ja työskennellä sen saavuttamiseksi Osaa ohjatusti arvioida omaa ympäristöopin osaamistaan	Osaa asettaa yksinkertaisen opiskelutavoitteen ja työskennellä sen saavuttamiseksi Osaa ohjatusti arvioida omaa ympäristöopin osaamistaan	Osaa ohjatusti asettaa omia tavoitteitaan ja työskennellä pitkäjänteisesti ne saavuttaakseen	Osaa ohjatusti asettaa omia tavoitteita ja työskennellä pitkäjänteisesti ne saavuttaakseen	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisössään kestäväen kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestäväen kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle (L3, L7)	Tunnistaa joitakin kierrätettäviä materiaaleja Tiedostaa, että voi käytöksellään vaikuttaa ympäristön hyvinvointiin	Osaa lajitella jätteitä Tietää, mitä on kierrättäminen	Osaa kertoa joitakin esimerkkejä siitä, miten ihminen on riippuvainen luonnosta	Osaa kertoa jonkin esimerkin siitä, miten voi omalla toiminnallaan toimia luonnon hyväksi	Osaa esimerkin avulla kertoa ilmastomuutoksen syitä tai seurauksia Osaa kertoa jonkin esimerkin siitä, miten voi omalla toiminnallaan toimia luonnon hyväksi	Osaa kertoa ilmastomuutoksen syitä ja seurauksia Osaa antaa esimerkkejä siitä, miten omassa arjessa voi tehdä muutoksia luonnon hyväksi	Osaa kertoa esimerkkejä siitä, millaisia muutoksia ympäristössä ihmisen toiminta on aiheuttanut Osaa antaa esimerkkejä siitä, miten omassa arjessa voi tehdä muutoksia luonnon hyväksi Osallistuu yhteiseen vaikuttamisprojektiin.	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestäväen tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.
T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana (L1, L7)	Osaa ihmetellä ja tehdä havaintoja eri aisteilla	Osaa ohjatusti muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä	Osaa ohjatusti muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä	Osaa muodostaa ohjatusti aiheeseen liittyviä kysymyksiä	Osaa muodostaa ohjatusti aiheeseen liittyviä (tutkimus)kysymyksiä.	Osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä ja käyttää niitä ohjatusti oman tutkimuksensa pohjana	Osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä käyttäen niitä ohjatusti oman tutkimuksensa pohjana	Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen (L1, L5)	Osaa havainnoida ja mitata joitakin lähiympäristön asioita ja ilmiöitä, kuten säätä Osaa käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä	Osaa havainnoida ja mitata lähiympäristön asioita ja ilmiöitä, kuten säätä	Osaa tehdä ohjatusti yksinkertaisen tutkimuksen. Harjoittelee tutkimustulosten dokumentointia	Osaa toteuttaa pienen tutkimuksen valmiiksi annetuista tutkimuskysymyksistä Osaa dokumentoida tutkimustulokset ohjeiden mukaisesti	Osaa toteuttaa pienen tutkimuksen valmiiksi annetuista tutkimuskysymyksistä Osaa dokumentoida tutkimustulokset ohjeiden mukaisesti	Tuottaa pienen tutkimuksen omien tutkimuskysymyksiensä pohjalta	Tuottaa pienen tutkimuksen omien tutkimuskysymyksiensä pohjalta	Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.
T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin (L1, L2, L5)	Havainnoi lähiympäristön ilmiöitä	Osaa kertoa omista havainnoistaan ja tuloksistaan	Osaa kertoa omista havainnoistaan ja tuloksistaan	Osaa antaa esimerkkejä tuttuuden ilmiöiden välisistä yhteyksistä	Osaa antaa esimerkkejä tuttuuden ilmiöiden välisistä yhteyksistä Harjoittelee tekemään päätelmiä tutkimustuloksista	Osaa kertoa jonkin syy-seuraussuhteen ja esittää aiheesta yksinkertaiset johtopäätökset	Osaa kertoa jonkin syy-seuraussuhteen ja esittää aiheesta yksinkertaiset johtopäätökset.	Oppilas harjoittelee ohjatusti syy-seuraussuhteiden tunnistamista ja osaa tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas osaa esittää tuloksiaan selkeästi.

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien (L2, L3, L5)	Osaa kertoa esimerkin avulla, miten tuulta hyödynnetään erilaisissa arkipäivän tilanteissa (esim. tuulivoimala, purjevene)	Osaa kertoa tuuleen liittyvistä arjen sovelluksista sekä esimerkin avulla niiden toimintaperiaatteista	Osaa kertoa esimerkin avulla, miten vettä käytetään erilaisissa arkipäivän tilanteissa (esim. lämmitys, vesivoima, ruuanlaitto, vedenpuhdistus)	Osaa kertoa veteen liittyvistä arjen sovelluksista sekä esimerkin avulla niiden toimintaperiaatteista	Osaa kertoa esimerkin avulla, miten voima vaikuttaa liikkeeseen ja sen muutokseen (esim. polkupyörä)	Osaa kertoa liikkeeseen (sekä sen muutokseen) ja voimaan liittyvistä arjen sovelluksista sekä esimerkin avulla niiden toimintaperiaatteista Osaa ohjautusti työskennellä kokeiluissa	Osaa kertoa kodin sähkölaitteista ja niiden turvallisesta käytöstä Osaa kertoa esimerkin avulla lämpöenergiasta ja sen siirtymisestä (esim. lämpöpatteri, vedenkeitin) Osaa ohjautusti työskennellä kokeiluissa	Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.
T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen (L3)	Osaa kuvata joitakin kodin ja liikenteen turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä Osaa kertoa esimerkin avulla, miten voi suojautua fyysiseltä ja henkiseltä väkivallalta	Osaa kuvata joitakin kodin ja liikenteen turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä Osaa kertoa, miten voi suojautua fyysiseltä ja henkiseltä väkivallalta	Osaa hälyttää ja hakea apua tarvittaessa Tuntee joitakin keskeisiä ensiaputaitoja	Tuntee ja osaa ohjautusti käyttää joitakin keskeisiä ensiaputaitoja	Osaa kuvata joitakin turvallisuusohjeita ja toimintatapoja myrkytystilanteissa	Tietää, miten epäilyssä myrkytystilanteessa tulee toimia	Osaa antaa esimerkkejä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvistä tekijöistä Osaa kuvata joitakin turvallisuusohjeita ja toimintatapoja palovaaratilanteissa	Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.
T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä (L3)	Osaa toimia ja liikkua luonnossa ohjautusti	Osaa toimia ja liikkua luonnossa	Osaa toimia ja liikkua luonnossa ja rakennetussa ympäristössä noudattaen pääsääntöisesti jokamiehenoikeuksi Harjoittelee yksinkertaisen tutkimuksen tekemistä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä	Osaa toimia ja liikkua luonnossa ja rakennetussa ympäristössä noudattaen jokamiehenoikeuksia Osaa ohjautusti tehdä yksinkertaisia tutkimuksia luonnossa ja rakennetussa ympäristössä	Osaa ohjautusti tehdä yksinkertaisia tutkimuksia luonnossa ja rakennetussa ympäristössä	Osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjautusti yksin tai ryhmän jäsenenä	Osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjautusti yksin tai ryhmän jäsenenä	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjautusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan (L2, L3)	Osaa nimetä joitakin tunnetiloja Tunnistaa joitakin oman kehon ja mielen viestejä	Tunnistaa oman mielen ja kehon viestejä ja harjoittelee niiden säätelyä vuorovaikutustilanteissa	Tunnistaa oman mielen ja kehon viestejä ja harjoittelee niiden säätelyä vuorovaikutustilanteissa	Tunnistaa oman mielen ja kehon viestejä ja osaa säädellä niitä vuorovaikutustilanteissa	Osaa esimerkin avulla kuvata, mitä on mielen hyvinvointi ja miten hän voi sitä edistää	Tietää, miten voi edistää oman mielen hyvinvointia	Osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti (L4, L5)	Osaa käyttää ohjautusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa Osaa antaa esimerkkejä työskentelyergonomia	Osaa käyttää ohjautusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa Tietää, miten työskentelyergonomiasta	Osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa ja harjoittelee havaintojen tallentamista Osaa antaa esimerkkejä vastuullisesta toimimisesta verkossa	Osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa ja havaintojen tallentamisessa Tietää, mitä on vastuullinen toiminta verkossa	Osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa ja havaintojen tallentamisessa Osaa antaa esimerkkejä tieto- ja viestintäteknologian turvallisesta käytöstä	Osaa ohjautusti käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon esittämisessä ja jakamisessa Osaa antaa esimerkkejä tieto- ja viestintäteknologian vastuullisesta, turvallisesta ja ergonomisesta käytöstä	Osaa ohjautusti käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon esittämisessä ja jakamisessa Osaa antaa esimerkkejä tieto- ja viestintäteknologian vastuullisesta, turvallisesta ja ergonomisesta käytöstä	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

<p>T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä (L1)</p>	<p>Tuntee joitakin ympäristöopin keskeisiä, vuosiluokan sisältöihin kuuluvia käsitteitä Osaa ohjastusti luokitella opiskeltavia asioita Osaa laatia yksinkertaisen ajatuskartan</p>	<p>Käyttää ympäristöopin keskeisiä, vuosiluokan sisältöihin kuuluvia käsitteitä Osaa luokitella opiskeltavia asioita Osaa laatia yksinkertaisen ajatuskartan</p>	<p>Tuntee joitakin ympäristöopin keskeisiä, vuosiluokan sisältöihin kuuluvia käsitteitä Osaa ohjastusti vertailla opiskeltavia asioita Osaa muodostaa ohjastusti ylä- ja alakäsitteitä opiskeltavista asioista Osaa lukea yksinkertaista käsitekarttaa</p>	<p>Osaa käyttää ympäristöopin keskeisiä, vuosiluokan sisältöihin kuuluvia käsitteitä Osaa vertailla opiskeltavia asioita sekä muodostaa ylä- ja alakäsitteitä Osaa laatia yksinkertaisen käsitekartan</p>	<p>Tuntee joitakin ympäristöopin keskeisiä, vuosiluokan sisältöihin kuuluvia käsitteitä Osaa laatia yksinkertaisen käsitekartan</p>	<p>Osaa ohjastusti kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä käyttäen ympäristöopin keskeisiä käsitteitä Osaa laatia hierarkkisen käsitekartan</p>	<p>Osaa ohjastusti kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä käyttäen ympäristöopin keskeisiä käsitteitä Osaa kuvailla, vertailla ja luokitella eliöitä ja ilmiöitä niiden erilaisten ominaisuuksien perusteella Osaa laatia hierarkkisen käsitekartan</p>	<p>Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä ja omin sanoin. Oppilas osaa yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.</p>
<p>T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä (L1, L5)</p>	<p>Osaa esimerkin avulla kertoa yhteyttämisestä ja palamisesta</p>	<p>Osaa kertoa yhteyttämisestä ja palamisesta pääpiirteittäin ja tuntee niiden osuuden osana aineiden kiertoa</p>	<p>Osaa esimerkin ja/tai kuvan avulla kertoa veden kiertokulusta</p>	<p>Osaa kertoa veden kiertokulusta pääpiirteittäin Tuntee veden olomuodot</p>	<p>Tuntee joitakin osia aurinkokunnasta Osaa ohjastusti kertoa vuoden- ja vuorokaudenajoista ja niiden syistä</p>	<p>Osaa nimetä aurinkokunnan keskeiset kappaleet ja kuvata aurinkokunnan toimintaa esimerkiksi kuvan tai karttapallon avulla</p>	<p>Osaa antaa esimerkkejä aineen ja energian kierrosta ekosysteemeissä esimerkiksi ravintoketjujen kautta</p>	<p>Oppilas osaa käyttää ja tulkita erilaisia konkreettisia malleja. Oppilas harjoittelee abstraktien mallien käyttöä.</p>
<p>T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia (L2, L4, L5)</p>	<p>Löytää tietoa annetusta kuvasta, tekstistä tai videosta Kertoo oman mielipiteensä tutusta asiasta</p>	<p>Osaa ohjastusti etsiä tietoa erilaisista tietolähteistä</p>	<p>Osaa ohjastusti etsiä tietoa erilaisista tietolähteistä Harjoittelee tiedon luotettavuuden arviointia (tiedon lähde ja ajankohta)</p>	<p>Löytää itsenäisesti tietoa erilaisista tietolähteistä Harjoittelee tiedon luotettavuuden arviointia (mielipide ja fakta)</p>	<p>Löytää itsenäisesti tietoa erilaisista tietolähteistä Harjoittelee tiedon luotettavuuden arviointia (mielipide ja fakta)</p>	<p>Osaa etsiä tarvitsemaansa tietoa painetuista ja sähköisistä lähteistä Osaa valita jonkin luotettavan tietolähteen Harjoittelee oman näkemyksensä perustelemista</p>	<p>Osaa etsiä tarvitsemaansa tietoa painetuista ja sähköisistä lähteistä Osaa valita jonkin luotettavan tietolähteen Harjoittelee oman näkemyksensä perustelemista</p>	<p>Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas harjoittelee erilaisten näkemysten perustelemista ja osaa nimetä eroja eri näkökulmissa.</p>
<p>T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen (L1)</p>	<p>Osaa esimerkin avulla kertoa elollisen ja elottoman luonnon eroista Osaa esimerkin avulla kertoa rakennetun ja luonnonympäristön eroista</p>	<p>Tuntee elollisen ja elottoman luonnon pääpiirteitä Tuntee rakennetun ja luonnonympäristön eroja ja yhtäläisyyksiä</p>	<p>Tunnistaa ja osaa nimetä yksittäisiä lähiympäristön kasvi- ja eläinlajeja Osaa nimetä jonkin elinympäristön (esim. metsä, suot, niityt) ja esimerkin avulla kertoa sen pääpiirteistä Osallistuu kasvion tekemiseen</p>	<p>Tunnistaa ja osaa nimetä lähiympäristön keskeiset eliöt ja niiden tunnusomaiset elinympäristöt Osallistuu kasvion tekemiseen</p>	<p>Osaa kuvata elämänsä eri vaiheita esimerkkien avulla Osaa nimetä ihmisen tärkeimmät ruumiinosat ja joitakin elintoimintoja Osallistuu kasvion tekemiseen</p>	<p>Osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnat ja kehityksen Osallistuu kasvion tekemiseen</p>	<p>Osaa kuvata kasvin kasvatuskokeilua pääpiirteittäin Osaa nimetä eri elinympäristöjen tavallisimpia eliölajeja ja kertoa esimerkein eliöiden lisääntymisestä Osaa selittää ravintoketjun pääperiaatteet kuvan avulla Osaa ohjeiden mukaisesti tutkia kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa Osaa ohjastusti selvittää peruselintarvikkeiden alkuperän. Osallistuu kasvion tekemiseen</p>	<p>Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjastusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnat ja kehityksen</p>

<p>T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geometiataitoja (L1, L5)</p>	<p>Osaa kertoa omasta lähiympäristöstään ja lähiseudustaan Osaa kuvata joitakin Suomen luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä ja osaa kertoa esimerkiksi karttaa apuna käyttäen muutamia keskeisten kohteiden nimiä ja niiden sijainnin Tunnistaa pääilmansuunnat ja joitain karttamerkkejä</p>	<p>Osaa kuvata Suomen luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä sekä tietää keskeisten kohteiden nimet ja sijainnin Löytää kartasta opiskelemiaan paikkoja Tuntee pääilmansuunnat sekä keskeiset karttamerkit</p>	<p>Osaa kuvata joitakin Pohjoismaiden luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä ja osaa kertoa esim. karttaa apuna käyttäen muutamia keskeisten kohteiden nimiä ja niiden sijainnin Osaa käyttää ohjastusti kartan luvussa apuna ilmansuuntia ja karttamerkkejä</p>	<p>Osaa kuvata pohjoismaiden luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä sekä tietää keskeisten kohteiden nimet ja niiden sijainnin. Löytää kartasta opiskelemiaan paikkoja</p>	<p>Osaa kuvata joitakin Euroopan luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä ja osaa kertoa esimerkiksi karttaa apuna käyttäen muutamia keskeisten kohteiden nimiä ja niiden sijainnin Löytää kartasta opiskelemiaan paikkoja.</p>	<p>Osaa kuvata Euroopan luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä sekä tietää keskeisten kohteiden nimet ja niiden sijainnin Osaa käyttää kartanluvussa hyväkseen mittakaavoja Osaa etsiä tietoa joistain maantieteellisistä lähteistä (esim. kuvat, diagrammit, videot)</p>	<p>Osaa kuvata joitakin Aasian, Afrikan, Australian sekä Etelä- ja Pohjois-Amerikan luonnonmaantieteellisiä ominaispiirteitä ja osaa kertoa esimerkiksi karttaa apuna käyttäen muutamia keskeisten kohteiden nimiä ja niiden sijainnin Osaa käyttää kartanluvussa hyväkseen mittakaavoja Osaa etsiä tietoa joistain maantieteellisistä lähteistä (esim. kuvat, diagrammit, videot).</p>	<p>Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemiaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.</p>
<p>T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fyysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle (L1)</p>	<p>Tunnistaa sääilmiöitä.</p>	<p>Tuntee erilaisia sääilmiöitä Osaa esimerkin avulla kertoa sääilmiöistä ja niiden synnystä</p>	<p>Tunnistaa äänen lähteitä Osaa kertoa, milloin kuulon suojaaminen on tarpeellista</p>	<p>Tuntee erilaisia äänen lähteitä Osaa kertoa esimerkin avulla äänen synnystä Tuntee kuulon suojeluun liittyviä toimenpiteitä ja osaa toimia niiden mukaisesti.</p>	<p>Osaa selittää jonkin yksinkertaisen laitteen toimintaa (esim. vipu, jousi, pyörä) Osaa kertoa esimerkin avulla, miten voima vaikuttaa liikkeeseen ja sen muutokseen (polkupyörä, hyrrä) Osaa kertoa kuvan avulla maan liikkeistä johtuvista ilmiöistä (vuorokaudenajat, vuodenajat) Osaa nimetä joitakin valoilmiöitä</p>	<p>Osaa havainnoida ja kuvata usean yksinkertaisen laitteen toimintaa (esim. vipu, jousi pyörä) Osaa kuvata, miten voima vaikuttaa liikkeeseen ja sen muutokseen ja osaa nimetä jonkin voiman Osaa kertoa kuvan avulla maan ja kuun liikkeistä johtuvista ilmiöistä (vuorokaudenajat, vuodenajat, kuun vaiheet, pimennykset)</p>	<p>Osaa kertoa esimerkin avulla lämpöenergiasta ja sen siirtymisestä Osaa antaa esimerkkejä energian säilymisestä arkitilanteissa</p>	<p>Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fyysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja osaa antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.</p>
<p>T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle (L1)</p>	<p>Osaa ohjastusti kuvata yhteyttämistä ja palamista</p>	<p>Osaa kuvata yhteyttämistä ja palamista Harjoittelee selittämään yhteyttämistä ja palamista kemiallisina ilmiöinä</p>	<p>Tunnistaa veden olomuodot Osaa kertoa veden kiertokulusta kuvan avulla Tunnistaa joitain kallio- ja maaperän aineita</p>	<p>Tuntee veden olomuodot ja niiden ominaisuuksia Osaa kuvata veden kiertokulun vaiheita</p>	<p>Osaa antaa esimerkkejä ilman sekä ilmakehän koostumuksesta, rakenteesta ja merkityksestä Tietää joitakin ilman ominaisuuksia</p>	<p>Tuntee ilmakehän koostumuksen ja rakenteen Osaa kertoa ilmakehän merkityksestä</p>	<p>Osaa nimetä joitakin kemiallisia aineita (esim.päihteet, myrkyt) Osaa kertoa esimerkkejä aineen säilymisestä (esim.ravintoketjut, kierrätystä).</p>	<p>Oppilas osaa havainnoida ja kuvata olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätystä.</p>
<p>T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämäntapaa, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamista arjessa. (L1, L3)</p>	<p>Osaa antaa esimerkkejä terveyttä edistävästä arkikäytännöistä ja tottumuksista. Osaa nimetä joitakin tunteita</p>	<p>Osaa kuvata terveyttä edistäviä arkikäytäntöjä ja tottumuksia Tunnistaa ja osaa nimetä joitakin tunteita</p>	<p>Osaa antaa esimerkkejä tavallisimmista lasten sairauksista sekä niiden oireista ja hoidosta. Osaa hälyttää ja hakea apua tarvittaessa Harjoittelee ensiaputaitoja</p>	<p>Osaa kuvata tavallisimpia lasten sairauksia sekä niiden oireita ja itsehoitoa. Osaa hälyttää ja hakea apua tarvittaessa. Osaa yksinkertaisia ensiaputaitoja</p>	<p>Osaa kertoa esimerkkejä murtosien muutoksista Osaa esimerkin avulla kuvata, mitä on mielen hyvinvointi ja miten voi sitä edistää</p>	<p>Osaa kuvata elämäntapaa eri vaiheita ja selittää murtosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.</p>	<p>Osaa antaa esimerkkejä kasvua ja kehitystä tukevista ja haittaavista tekijöistä.</p>	<p>Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää. Oppilas osaa kuvata elämäntapaa eri vaiheita ja selittää murtosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.</p>